

УДК 351/354:332.1

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.6.32>

Пронь Леся Михайлівна,

аспірантка кафедри управління та бізнес-адміністрування

Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

ORCID ID: 0000-0001-8701-4779

ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

INSTITUTIONAL AND LEGAL FOUNDATIONS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF INVESTMENT DEVELOPMENT OF THE REGION

У статті розкрито інституційно-правові засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону. Розглянуто поняття «інституцій» та «інституційного середовища». Інституціональне середовище складається із макро-рівня (публічні органи влади) та галузевого рівня. Інвестиційна політика здійснюється на місцевому, регіональному та державному рівнях і здійснює свій вплив на мікрорівні, мезорівні та макрорівні.

Досліджуються питання інституцій як підґрунтя публічного управління інвестиційного розвитку регіону. Підкреслено важливість впорядкованості інститутів та інституційних засад в публічному управлінні. Розкривається законодавче підґрунтя публічного управління в сфері інвестицій.

Проаналізовано об'єкти та суб'єкти державної регіональної політики, що дозволило зацентрувати увагу на основних моментах, точках зростання, точках сталості інвестиційного розвитку регіонів. Підкреслено важливість ролі держави в публічному управлінні інвестиційним розвитком регіону. Перелічено основні закони, що стосуються інвестиційного розвитку. Проведено огляд інституцій в сфері інвестиційного розвитку регіону. Відмічено, що суб'єктами інституційного забезпечення інвестиційної діяльності є Президент України, Верховна Рада України, районні та обласні ради, міські, сільські та селищні ради, Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, районні та обласні державні адміністрації, Центральні органи виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності та у сфері державної регіональної політики тощо.

Головним органом в системі центральних органів виконавчої влади, який реалізовує державну регіональну політику є Міністерство розвитку громад та територій України. Це міністерство формує цілу систему інституційного забезпечення регіонального розвитку, щоб залучити максимальну кількість інвестицій в громаду, територію, регіони.

Особливу увагу зосереджено на Агенціях регіонального розвитку, які відіграють важливу роль у залученні міжнародної технічної допомоги під проекти та програми, залучення інвестицій, та допомагають економічному та соціальному розвитку регіонів України. Підкреслено важливість Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку в залученні фінансових ресурсів на інвестиційні проекти регіонів. Окреслено подальші наукові розвідки, а саме, в напрямку європейських стандартів.

Ключові слова: публічне управління, інвестиційний розвиток регіону, інституційно-правові засади публічного управління, інвестиції, агенції регіонального розвитку.

The article reveals the institutional and legal foundations of public management of the investment development of the region. The concepts of "institutions" and "institutional environment" are considered. The institutional environment consists of a macro level (public authorities) and an industry level. Investment policy is carried out at the local, regional and national levels and has an impact on the micro, meso and macro levels.

The issues of institutions as the basis of public administration of the investment development of the region are investigated. The importance of the orderliness of institutions and institutional frameworks in public administration is emphasized. The legislative basis of public administration in the field of investments is revealed.

The objects and subjects of the state regional policy are analyzed, which made it possible to focus on the main points, points of growth, points of constancy of the investment development of the regions. The importance of the role of the state in the public management of the investment development of the region is emphasized. The main laws concerning investment development are listed. A review of institutions in the field of investment development of the region was carried out. It is noted that the subjects of institutional support for investment activities are the President of Ukraine, the Verkhovna Rada of Ukraine, district and regional councils, city, village and settlement councils, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the Council of Ministers of the Autonomous Republic of Crimea, district and regional state administrations, central executive authorities in the field of investment activity and in the sphere of state regional policy.

The main body in the system of central executive authorities implementing the state regional policy is the Ministry of Communities and Territories Development of Ukraine. This ministry is forming a whole system of institutional support for regional development in order to attract the maximum amount of investment to the community, territory, and regions.

Particular attention is focused on the Regional Development Agencies, which play an important role in attracting international technical assistance for projects and programs, attracting investments and helping the economic and social development of the regions of Ukraine. The importance of the Interdepartmental Coordinating Commission for Regional Development in attracting financial resources for investment projects of the regions was emphasized. Further scientific research is indicated, namely, in the direction of European standards.

Key words: *public administration, investment development of the region, institutional and legal foundations of public administration, investments, regional development agencies.*

Постановка проблеми. В умовах трансформаційних змін системи публічного управління, наближення її до європейських стандартів, важливим є поняття інституційно-правових засад публічного управління інвестиційним розвитком регіону, адже воно є складним та багатогранним. Залишаються актуальними завдання систематизації інституційно-правових засад публічного управління інвестиційного розвитку регіону.

Аналіз досліджень і публікацій. Питаннями інституційних та правових засад публічного управління інвестиційним розвитком регіону займалися такі вчені, а саме: Б. Ашейм, Ю. Журавель, І. Зварич, О. Зварич, О. Кириченко, О. Клименко, І. Мойсеєнко, Н. Сергєєва, Н. Столярчук, Г. Хіоні та інші.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі комплексного теоретичного дослідження загальних положень науки публічного управління розкрити інституційно-правові засади публічного управління інвестиційним розвитком регіону.

Виклад основного матеріалу. Правове підґрунтя публічного управління інвестиційного розвитку регіону базується, в першу чергу, на законодавстві України. Публічне управління передбачає координацію та узгодженість. Ці завдання досягаються завдяки інституціям та законодавству України. Сюди слід віднести усі нормативно-правові акти. А також міжнародні договори, які ратифіковані в Україні і прийняті до виконання.

І. Зварич та О. Зварич відзначають, що інституції є сукупністю «установ та організацій, якими формується середовище для належного функціонування різних суб'єктів господарювання» [1, с. 26–27].

Беручи до уваги більш вузьке значення, таке як «інституційна інфраструктура», слід відмітити, що до нього входять: державна влада, вища школа, державно-приватні установи, товариства приватного сектору (професійні спілки), приватні установи, урядові структури громадянського сектору [2].

Ю. Журавель підкреслює, що «інституціональне середовище – це частина господарської

системи, що забезпечує її соціально-історичне й організаційно-нормативне функціонування» [3, с. 64]. Науковець відзначає, що в Україні занадто багато органів, які мають функцію керування і які інституційно забезпечують інвестиційну діяльність [3, с. 66].

І. Мойсеєнко зазначає, що інститути можуть розподілятися за рівнями (макрорівень, галузевий рівень) та сферами (соціальна, економічна). До інституцій макрорівня слід віднести: державні органи влади, регіональні органи влади та місцеві органи влади [4, с. 26]. О. Клименко зауважує, що інвестиційна політика має кілька рівнів: управління (місцевий, регіональний, державний) та впливу (мікрорівень, мезорівень, макрорівень) [5, с. 116].

Важливу роль в публічному управлінні інвестиційним розвитком регіону відіграє держава [6, с. 66]. Нормативно-правова база забезпечує координацію діяльності в інвестиційній політиці регіонального розвитку в Україні. Сюди відносимо: Конституцію України [7], Закони України: «Про засади державної регіональної політики» [8], «Про інвестиційну діяльність» [9], «Про режим іноземного інвестування» [10], «Про державно-приватне партнерство» [11], «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [12], «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій» [13], «Про концесію» [14], «Про інститути спільного інвестування» [15], «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [16], «Про наукові парки» [17], «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [18], «Про місцеве самоврядування в Україні» [19], «Про місцеві державні адміністрації» [20], «Про Кабінет Міністрів України» [21] та інші. Слід окремо виділити: групу документів програмного характеру (програми, концепції, стратегії) на рівні регіонів, галузі, держави; групу підзаконних актів Міністерств, Кабінету Міністрів України; розпорядження та рішення органів місцевого

самоврядування та місцевих органів виконавчої влади тощо [22, с. 72].

Відповідно до статті 4 закону України «Про засади державної регіональної політики» об'єктами державної регіональної політики є мікрорегіони, макрорегіони та регіони, а також групи регіонів, територіальні громади. Суб'єктами державної регіональної політики є органи місцевого самоврядування, центральні та місцеві органи виконавчої влади та їх посадові особи, органи влади Автономної Республіки Крим, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, Президент України [8].

Суб'єктом державної регіональної політики є Кабінет Міністрів України, який, в межах своїх повноважень, відповідає за забезпечення: розробки та виконання програм на загальнодержавному рівні, які спрямовані на розвиток територій, макрорегіонів, регіонів; затвердження плану розвитку та відновлення регіонів, плану заходів регіонального розвитку, Державної стратегії регіонального розвитку України; визначення порядку, за яким буде розроблятися, реалізовуватися план розвитку та відновлення регіонів та територіальних громад; визначення порядку, за яким буде відбуватися відбір проектів та програм, на які буде виділено кошти з державного фонду регіонального розвитку; затвердження переліку усіх проектів та програм регіонального розвитку, на які будуть виділено кошти з державного фонду регіонального розвитку; визначення порядку, за яким будуть розроблятися Державна стратегія регіонального розвитку України, план заходів Державної стратегії, регіональні стратегії розвитку та плани заходів до них, програми регіонального розвитку, показники для класифікації територій; визначення порядку, за яким буде надаватися висновок про відповідність вимогам, цілям, пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку України поданих проектів регіональних стратегій розвитку; затвердженням індикаторів, методики та порядку проведення моніторингу, оцінювання проведених державної регіональної політиці; координацією діяльності центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, яка спрямована на реалізацію державної регіональної політики; розглядом оцінок, звітів про реалізацію державної регіональної політики; здійсненням інших повноважень, які передбачені іншими законами України [8].

Суб'єктами інституційного забезпечення інвестиційної діяльності є:

Президент України, який є гарантом територіальної цілісності України, державного суверенітету, додержання свобод і прав людини та громадянина;

Верховна Рада України, яка представляє законодавчу владу;

Верховна Рада Автономної Республіки Крим, яка представляє Автономну Республіку Крим;

районні та обласні ради – є органами місцевого самоврядування, які представляють спільні інтереси територіальних громад міст, селищ, сіл;

міські, сільські, селищні ради – органи місцевого самоврядування, які представляють інтереси міст, селищ, сіл тобто територіальних громад;

Кабінет Міністрів України, як вищий орган виконавчої влади (також заснував Державну інноваційну фінансово-кредитну установу, яка на конкурсній основі фінансує інноваційні та інвестиційні програми та проекти, і приймає їх через спеціалізований портал);

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, районні та обласні державні адміністрації як виконавчі органи цих рад, в яких здійснюються власні та делеговані радами повноваження;

виконавчі органи міських, селищних, сільських рад виконують повноваження власні та делеговані державою;

Центральні органи виконавчої влади у сфері інвестиційної діяльності: Міністерство економіки України (у структурі якого є Департамент інвестицій, Директорат розвитку реального сектору економіки, Управління розвитку сфери інтелектуальної власності та інноваційної політики та інші); Міністерство фінансів (управляє Фондом розвитку інновацій (Український фонд стартапів)) [23];

– Центральний орган виконавчої влади, який формує та реалізовує державну регіональну політику: Міністерство розвитку громад та територій України, в складі якого є Міжвідомча координаційна комісія з питань регіонального розвитку, Агенції регіонального розвитку.

Міністерство економіки України – центральний орган виконавчої влади, який формує та реалізує державну політику: соціального та економічного розвитку, у сфері державно-приватного партнерства, у сфері інтелектуальності власності, державну інноваційну та інвестиційну політику (управління державними інвестиціями), державну політику щодо залучення міжнародної технічної допомоги, державну політику щодо індустріальних (промислових) парків, державної політики в питаннях співробітництва України з Європейським Союзом в сферах торгівлі та економіки тощо. Міністерство економіки України розробляє

нормативно-правові акти, проекти законів; разом з Національним банком, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади готує прогнози соціального та економічного розвитку України на короткий та середній періоди, виконує інші функції [24].

В апараті Міністерства економіки є Департамент інвестицій, який є самостійним структурним підрозділом. До складу департаменту інвестицій входять: відділ інвестиційної політики, відділ державних інвестиційних проектів, відділ інструментів залучення інвестицій, відділ державно-приватного партнерства, відділ міжнародного інвестиційного співробітництва. Департамент інвестицій забезпечує формування та реалізацію державної інвестиційної політики України [25].

В статті 54 Конституції України говориться про свободу технічної та наукової творчості, захист авторських прав, захист інтелектуальної власності, сприяння розвитку науки [7]. Мова йде про інтелектуальний потенціал, якому потрібно сприяти і який необхідно використовувати в інвестиційній політиці економічного розвитку держави.

Міністерство фінансів України – головний орган середцентральних органів виконавчої влади, який формує і реалізовує державну бюджетну, фінансову та боргову політику тощо [26]. Міністерство фінансів України є відповідальним за використання коштів Фонду розвитку інновацій, кошти якого спрямовані також і на інвестування в «Військові» облигації [27].

Міністерство розвитку громад та територій України – головний орган в системі центральних органів виконавчої влади, який формує та реалізовує державну регіональну політику, займається питаннями розвитку місцевого самоврядування, благоустрою громад, просторового планування територій тощо [28]. Одними з головних завдань Міністерства розвитку громад та територій України є формування спроможних територіальних громад, формування системи інституційного забезпечення регіонального розвитку, яке неможливе без участі регіонів у проектах та програмах міжрегіонального та транскордонного співробітництва, які дозволяють залучити інвестиції в територіальну громаду, в регіон, в Україну.

Слід відмітити, що Міжвідомча координаційна комісія з питань регіонального розвитку має повноваження щодо: пошуку різних шляхів залучення фінансових ресурсів на реалізацію пріоритетних інвестиційних проектів в регіонах; підготовки пропозицій щодо співпраці з міжнародними фондами, фінансовими організаціями щодо отримання та використання міжнародної технічної

допомоги в сфері регіональної політики; сприяння діджиталізації регіонів; сприяння підвищенню конкурентоспроможності регіонів, налагодженню міжрегіональної співпраці та участі в транскордонних програмах та проектах; підготовки рекомендацій та пропозицій, і їх подачі Кабінетові Міністрів України тощо [30].

У сфері державної регіональної політики інституціями також виступають агенції регіонального розвитку, які: сприяють залученню під проекти (програми) міжнародної технічної допомоги з подальшою їх реалізацією; залученню інвестицій; сприяють культурному та соціально-економічному розвитку регіону; розвитку туризму та підприємництва; надають консультативно-методичну допомогу територіальним громадам, органам місцевого самоврядування щодо розробки стратегії розвитку, місцевих та регіональних програм розвитку, проектів регіонального розвитку; надають інформаційно-консультативні послуги для виведення суб'єктів господарювання на європейський ринок; проводять освітньо-культурні заходи на європейську та євроатлантичну тематику; беруть безпосередню участь в розробці стратегії розвитку регіону, плану заходів цієї стратегії, плану розвитку та відновлення регіону та територіальних громад, проводять моніторинг реалізації стратегії та заходів; беруть участь в підготовці, подачі на конкурс, реалізації та моніторингу стану проекту розвитку регіону, який реалізовується за різними джерелами фінансування [8].

Агенція регіонального розвитку – це не бюджетна установа, це неприбуткова організація, яка створюється, щоб допомагати ефективно реалізовувати державну регіональну політику в регіоні [31]. В одному регіоні може бути тільки одна агенція, але вона може утворювати філії та представництва. Агенція регіонального розвитку засновується двома особами (засновниками) для того, щоб ефективно реалізувати державну регіональну політику. Її можуть засновувати Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Севастопольська та Київська міські ради, державні адміністрації, регіональні відділення всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування [8].

Станом на 2022 рік в Україні працює 17 Агенцій регіонального розвитку. Львівська та Донецька агенції регіонального розвитку перебувають в процесі ліквідації. До складу засновників Луганської та Волинської агенцій регіонального розвитку не входять обласні ради. В Харківській та

Миколаївській областях ще не утворено Агенції регіонального розвитку [32]. Агенції регіонального розвитку допомагають підвищити інституційну спроможність регіонів.

Агенція регіонального розвитку займається питаннями: стратегічного планування та моніторингу розвитку регіону; до Посібника: розробкою та моніторингом розвитку регіонів; наданням послуг, які спрямовані на розвиток регіону; надає всебічну підтримку бізнесу [33, с. 3].

Висновки. Підсумовуючи, можемо відмітити, що інституційні засади інвестиційно-інноваційної політики регіонального розвитку передбачають: функціонування консультативно-дорадчих

органів при Кабінеті Міністрів України; функціонування 17 агенцій регіонального розвитку; функціонування Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства розвитку громад та територій України тощо. Взаємоузгоджені дії інституцій в сфері інвестиційної розвитку регіонів на всіх рівнях сприятимуть злагожденій співпраці і залученню більшої кількості інвестицій.

Отримані результати сприятимуть розвитку та вдосконаленню інституційно-правових засад публічного управління інвестиційним розвитком регіону, наближуючи їх до європейських стандартів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Зварич І. Т., Зварич О. І. Інституційні засади економічного розвитку регіонів України у світлі формування інноваційних систем. *Підприємництво та інновації. Економіка та управління національним господарством*. 2021. Випуск 16. С. 26–31. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/398/386> (дата звернення: 12.10.2022).
2. Asheim B. Differentiated knowledge bases and varieties of regional innovation systems. *«Innovation. The European Journal of Social Sciences»*, September 2007. Vol. 20, Iss. 3, 2007. 230 p.
3. Журавель Ю. Г. Інституційні засади консолідації фінансових ресурсів для цілей модернізації економіки. *Інвестиції : практика та досвід. Економічна наука*. 2013. № 1. С. 61–68. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2013/15.pdf (дата звернення: 12.10.2022).
4. Мойсеєнко І. П. Інституційні основи регулювання інноваційного розвитку. *Інноваційна економіка : науково-виробничий журнал. Економіка та інноваційний розвиток національного господарства*. 2019. № 1–2 (78). С. 25–32. URL: file:///C:/Users/%D0%9B%D0%B5%D1%81%D1%8F/Downloads/inneko_1-2-78-2019.pdf (дата звернення: 12.10.2022).
5. Клименко О. М. Види, методи та інструменти інвестиційно-промислової політики. *Економіка та держава*. 2010. № 3. С. 114–116. URL: file:///C:/Users/%D0%9B%D0%B5%D1%81%D1%8F/Downloads/ecde_2010_3_33.pdf (дата звернення: 12.10.2022).
6. Кириченко О. С. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку промисловості України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК». Київ, 2021. 465 с.
7. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
8. Про засади державної регіональної політики : закон України № 156-VIII від 05 лютого 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
9. Про інвестиційну діяльність : закон України № 1560-XII від 18 вересня 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 11.10.2022).
10. Про режим іноземного інвестування : закон України № 93/96-ВР від 19 березня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
11. Про державно-приватне партнерство : закон України № 2404-VI від 01 липня 2010 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
12. Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні : закон України № 1116-IX від 17 грудня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій : закон України № 2389-IX від 09 липня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2389-20#Text> (дата звернення: 22.10.2022).
14. Про концесію : закон України № 155-IX від 03 жовтня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/155-IX#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
15. Про інститути спільного інвестування : закон України № 5080-VI від 05 липня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17#Text> (дата звернення : 12.10.2022).
16. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : закон України № 3480-VI від 23 лютого 2006 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
17. Про наукові парки : закон України № 1563-VI від 25 червня 2009 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text> (дата звернення: 12.10.2022).

18. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : закон України № 143-V від 14 вересня 2006 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text> (дата звернення: 22.10.2022).
19. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України № 280/97-ВР від 21 травня 1997 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
20. Про місцеві державні адміністрації : закон України № 586-XIV від 09 квітня 1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
21. Про Кабінет Міністрів України : закон України № 794-VII від 27 лютого 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
22. Столярчук Н. М., Сергєєва Н. В., Хіоні Г. О. Удосконалення інституційного забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. *Економіка АПК*. 2019. № 9. С. 69–77. URL: http://www.eaprk.org.ua/sites/default/files/eaprk/2019/09/eaprk_2019_9_p_69_77.pdf (дата звернення: 12.10.2022).
23. Державні підприємства та установи, що належать до сфери управління Міністерства. Міністерство фінансів України : офіційний веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk/state-enterprises-and-institutions-belonging-to-the-sphere-of-management-of-the-ministry> (дата звернення: 22.10.2022).
24. Питання Міністерства економіки : постанова Кабінету Міністрів України № 459 від 20 серпня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
25. Про затвердження Положення про департамент інвестицій : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 394 від 03.03.2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0394915-20#Text> (дата звернення: 22.10.2022).
26. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: постанова Кабінету Міністрів України № 375 від 20 серпня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 22.10.2022).
27. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству фінансів для забезпечення функціонування Фонду розвитку інновацій : постанова Кабінету Міністрів України № 1110 від 12 грудня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 22.10.2022).
28. Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад та територій України : постанова Кабінету Міністрів України № 197 від 30 квітня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
29. Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку : постанова Кабінету Міністрів України № 714 від 16 вересня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/714-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
30. Про утворення Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку : постанова Кабінету Міністрів України № 714 від 16 вересня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/714-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.10.2022).
31. Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України № 258 від 11 лютого 2016 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення : 12.10.2022)
32. Агенції регіонального розвитку мають стати активними учасниками процесів відбудови та подальшого розвитку регіонів і громад. Від 21.10.2022. Міністерство розвитку громад та територій України : офіційний веб-сайт Міністерства. URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/agencziyi-regionalnogo-rozvytku-mayut-staty-aktyvnyu-uchasnykamy-proczesiv-vidbudovy-ta-podalshogo-rozvytku-regioniv-i-gromad/> (дата звернення: 22.10.2022).
33. Платні послуги агенцій регіонального розвитку : практичний посібник. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. Київ, 2019. 37 с.